

פרשת
שופטים
גליון 350
תשפ"א

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

קול הקורא אלול

הרהורי לב מהימים הנחמדים

א-7-1-7

א. יש קצת חשש אצל חלק מאיתנו מחודש זה, וקצת יאוש, אמנם אינני מכליל חלילה, אבל ישנם לפחות מקצת שלא הכי הכי מחכים לזמן זה.

ב. וחשבתי בליבי הטעם לזה, שיש לנו קצת יאוש מעבודת התשובה, כי פעמים רבות ניסינו וחלק מאיתנו עדיין דורך באותו מקום, לדוגמא מקבלים קבלה לברך באלול ברכת המזון במתינות מתוך סידור, וזה מחזיק עד תנוכה במקרה הכי טוב.

ג. מקבלים להגיע בזמן לתפילה, וזה מחזיק עד חשוון, כל אחד לפי עניינו, לב יודע מרת נפשו.

זאת אומרת שהיאוש נובע ממה שלא מצליחים להתמיד בעבודה של ה"קבלות" שאנחנו מקבלים לחודש אלול, ולכן בשנים הבאות יש כבר יאוש וחלק אפילו לא מנסה לקבל קבלות כי הוא יודע מראש שהוא לא יעמוד בזה.

אני רוצה להציע כיוון חדש לחודש זה, והוא על פי וורט שאומרים ש"אלול" מלשון של "ויתורו את הארץ" שהתרגום שם מתרגם "ויאללון ית ארעיא", מה זה ויתורו?

אז יש אומרים שזה מלשון חיפוש וביקורת, לעשות חשבון הנפש.

ד. אבל לענ"ד זה לא בהכרח הפשט היחיד, כי התרגום מתרגם גם במה שאמר הקב"ה למשה, ושם הם עדיין היו בתקן של "ויתורו" ולא של "מרגלים", ידוע שההבדל בין מרגל לתייר שהמרגל מחפש דברים רעים והתייר את הדברים היפים, שניהם הולכים על מנת לחפש דברים, אבל כל אחד הפוך לחלוטין המשך בעמ' ג' <<

תורה, תורה, תורה • מורינו הגר"י ברנשטיין זצ"ל

העיקר זה תורה, בלי תורה אי אפשר להגיע לשום דבר, ותורה הכוונה היא גמרא רש"י ותוס' או גמרא רש"י בלי תוס'. ושאר הספרים ורעיונות וכיו"ב זה אפשר ללמוד בערב, אבל העיקר זה גמ'.

לעבוד על המדות אי אפשר בלי תורה, ורק אחרי שמונחים בתורה שייך עוד דברים, ר' אלה לופיאן זצ"ל ג"כ כל היום ה' לומד גמ', ורק בחצי שעה של סדר מוסר בישיבה ה' לומד מוסר, לבד מאלול שה' לומד יותר מוסר, פעם ירדתי לצריף של הרבנית בצהרים וראיתי שהוא לומד "שערי תשובה".

ובמדות, מדת הכעס היא מדה מאד שורשית שצריך לעבוד עליה. הבע"י שכעס בדרך כלל 'תופס' את האדם בפתאומיות, (שכועס ספונטי), ובאמת כנגד זה קשה מאד, אבל יש פעמים שיש ענין שיכול להכעיס את האדם, והאדם בעצמו מחמם את עצמו לכעוס, ובדברים האלו צריך לעבוד שלא להפעיל את הכעס במכוון.

ר' אלה אחרי חתונה נסע לקעלים לכמה חודשים רצופים, הוא ה' שם בפרישות ללא האשה והילדים, ואולי היו לו אז כבר חמשה ילדים, והוא אמר לי שהוא למד שם (כמדומה) את כל חושן משפט וחצי יו"ד, בקעלם ישבו ולמדו! העיקר זה תורה! כמו"כ

העזרה שלו בבית וכדו' א"כ לא צריך להלימוד יה' בזמן קבוע, אלא העיקר לימוד רצוף של שתיים בכל יום, ואח"כ אפשר להוסיף עוד ועוד, וכאשר כל כמה זמן מוסיפים עוד, בכך נשמרים הקבלות.

והמטרה והכיוון צריך להיות ללמוד כל הזמן, לנצל כל רגע ללימוד, וכמו שרואים את... שכל הזמן לומד ללא הפסקה, וגם בבית כשהוא עוזר, הוא כל הזמן עם גמרא ביד ולומד, אני מקנא בו...

ואחרי ששקועים בלימוד אפשר לחשוב על עבודת המדות.

וצריך בכל יום ללמוד מוסר, שלימוד המוסר בכל יום זה מעורר, וכל יום צריך את ההתעוררות של לימוד המוסר.

עם ר' אלה ה' קבוצה של עשירי קודש, ואחד מהדברים שהיו זה לחבר יום עם לילה (כמדומה את יום העשירי עם יום האחד עשר), לחבר יום ולילה עם לימוד תורה, אבל זה לא כ"כ החזיק, כיון שהיום העשירי בפעם השני ה' בהושע"ר, ור' אלה ה' בירושלים וכל בחור ה' במקו' אחר.

אשרי אוזן ששמעה כל אלה!

(מתוך שיחה פרטית עם אחד מתלמידיו, הדברים נאמרו בד תשרי תשע"ג, ונכתבו תכף לאמירתם בדקדוק רב כמעט מילה במילה)

ראיתי שכותבים שהרב דסלר למד בקעלם עשרים ושמונה פעמים! את כל שו"ע יו"ד.

תראה את ... איך הוא לומד כל הזמן ברציפות, והעיקר זה הרציפות, רק מסתיים מעריב והוא כבר מנגן גמרא. פעם גמ' כזו ופעם גמ' כזו, צריך לחטוף כל הזמן גמרות, הרב בענגיס ה' לו קביעות ללימוד ש"ס בזמנים מיוחדים שניצל בהם את הזמן, כגון כשהזמינו אותו לסדר קידושין וכדו' ובין לבין כשה' מחכה ה' לומד גמ'.

למעשה ההרגשה שלי היתה פעם שמכיוון שאחרי יוה"כ זה ערב יו"ט, ואח"כ יו"ט וכו', וישנם הרבה עניינים שיכולים להפריע את הלימוד, א"כ זה זמן טוב לעבוד על תפילה, להתפלל יותר בכוונה ובמתינות ולהבין מה שאומרים, ומכיוון שכבר בר"ה ויו"כ התחלנו לכוון בתפילות יותר, א"כ בין הזמנים שאח"כ יכול להיות המשך טוב להתחלה זו, להשקיע יותר בתפילה.

ולענין לימוד, העיקר זה הרציפות. רציפות של לימוד התורה, ולימוד תורה זה לימוד של גמ' רש"י תוס' וסוגיות, וצריך לקבל ללמוד בכל יום שתיים ברציפות ללא הפסקות, ולא לקבל קבלות גדולות כלימוד של ארבע שעות ברציפות, כי זה לא יחזיק. ומי שנשוי שצריכים את

זמני היום - לאפק רכסים +

הדלקת נרות	06:57	סו"ז תפילה	10:30
נץ החמה	06:02	חצות	12:44
סוּחַקֵשׁ		שקעה	19:25
מג"א	08:33	צאת שביק וי"ט	20:05
מג"א - 72	08:43	ר"ח	21:38
גר"א	09:23	אבח פסקו	

להערות ולמשלוח חומר לעורך
בפקס: 153-4-653-1 557

לתרומות והנצחות: 054-846-8706
וב'נדרים פלוס' קופת 'משנתה של תורה'
לקבלת העלון במייל: Mishnatar@gmail.com

לעילוי נשמת

הרב משה בן הרמים הגב"ל ז"ל זמרת רחל זינת בת
אברהם וטובר נאל ע"ה תורת
ת.נ.צ.ב.ה.

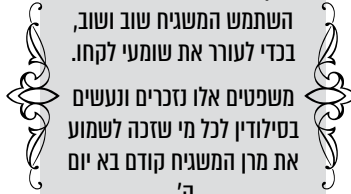
משנת המוסר

מאוצרו של מרן המשגיח זצוק"ל

עם יפרסו עלינו 'הימים
הנחמדים, מבקשים אנו להגיש
בפני קוראינו את הלקסיקון
של המשגיח בימי האלול, כעין
מילון של אלול - משפטים בהם
השתמש המשגיח שוב ושוב,
בכדי לעורר את שומעי לקחו.

משפטים אלו נזכרים ונעשים
בסילודין לכל מי שזכה לשמוע
את מרן המשגיח קודם בא יום
ה'.

מדור זה ייוחד החודש הזה
לעבודתו של המשגיח בימים
הקדושים, כיצד יצא האדם זכאי
בדין וחי בהם.

להארות והערות
הרב ישראל ארלנגר:
ia0527658778@gmail.com

אליבא דהלכתא

נידוני הלכה אקטואלים
לעורר לב המעיינים

ב' מנהגים בשעת הגבהת הס"ת

הכתב, ומקורם מ'ספר החיים' להגר"ח פלאגי [סי' ג' אות ו'], עיי"ש. אך שם משמע שיש להחיות באצבע ולא בזרת. גם הביא שם מקור למה שיש נוהגים להחיות באצבע עם הטלית ולנשקה לאחמ"כ. ועיין בספר מאיר עוז [חלק ה' עמ' קלד] מה שהעיר על דבריו.

ומה שיש שהביאו מקור מדברי הילקוט מעם לועז [כי תבא פי"ז סוף ס"ז] שכתב 'ונהגו להצביע באצבע הזרת לעבר הכתב ולנשקה'. כבר העירו [מאיר עוז שם עמ' קלה] שאין כ"כ ראייה מדבריו כיון שהדברים שהובאו שם נכתבו מבין דורינו ואינם ממקור קדמון.

וראיתי שמרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א נוהג גם בכריעה וגם בהרמת האצבע.

והגר"ש דבליצקי [דרך ישרה פל"ט הערה 42] כתב דלפעמים מרוב הדקדוק על ההצבעה, באים לבטל חיוב הכריעה כנגד הכתב שהוא דין מפורש בשו"ע.

מסכת סופרים פי"ד הלי"ג, וסידור הגר"א מהגר"ח הערץ עמ' קמ] בשם הגר"ח מוולאז'ין שיש לומר כל הפסוק דהיינו, "ע"פ ה' יחנו וע"פ ה' יסעו את משמרת ה' שמרו ע"פ ה' ביד משה".

אולם הנוהגים כפשטות המסכת סופרים ומסיימים בתיבות 'לפני בני ישראל' לא קשיא מידי ולא יצטרכו לומר כל הפסוק. עוד כתב המ"ב [סי' קל"ד סק"ב] שיש לומר הפסוק 'וזאת התורה' רק כנגד הכתב.

הכריעה והרמת האצבע בשעת הגבהת הס"ת

במסכת סופרים [פי"ד הלי"ד] מובא 'מצוה לכל האנשים ונשים לראות הכתב ולכרוע ולומר זאת התורה'. והובא בשו"ע [סי' קל"ד ס"ב].

ומפשטות הלשון משמע שיש ענין רק לכרוע כנגד הכתב ולא הזכר כלל להרים האצבע או הזרת.

אולם רבים נוהגים בהרמת האצבע כנגד

אמירת הפסוק 'וזאת התורה'

מקור אמירת הפסוק הוא במסכת סופרים [פי"ד הלכה י"ד], ושם מובא לומר עד 'בני ישראל' בלא התיבות 'ע"פ ה' ביד משה'. והוא פסוק בפרשת ואתחנן [ה' מ"ד].

והנה הרבה נוהגים לומר גם את המילים 'ע"פ ה' ביד משה'. והוא חלק מפסוק בפרשת בהעלותך [ט', כ"ב] ומקורם מדברי סידור היעב"ץ. ובילקוט מעם לועז [כי תבוא פרק י"ז עמ' תתל"ז] הראה טעם לזה, דאע"פ שהם ב' פסוקים בשני מקומות בכ"א 'וזאת התורה' מרמז על תורה שבכתב וע"פ ה' ביד משה' מרמז על תורה שבע"פ.

ועיין בערוך השולחן [סי' קל"ד ס"ג] שפקפק בזה, א' דהמילים 'ע"פ ה' ביד משה' הם רק חצי פסוק בפרשת בהעלותך, ואיכא למיחש משום פסוקא דלא פסק משה. ב' שלא נזכר במסכת סופרים לומר תיבות אלו.

ומשום כך יש שהביאו [מקרא סופרים על

עבודת כהן גדול

לימוד 'מוסר', זה חובה!

בחודשים האחרונים לחיינו נשהיה מאושפז בבית הרפואה 'לניאדו' בנתניה פנה לאברך יקר שסייע לו רבות בצרכי הרפואה: האם הנכם לומדים מוסר בכל יום? והשיב ש'משתדל'. השיב לו רבינו, האם לאכול כל יום אתה רק 'משתדל' או ליהיזהר שלא יעבור יום ללא לימוד מוסר.

(מתוך הקונטרס 'קבוע חזיתך')

נאדר בקודש היה לראות את הקפדתו של המשגיח ב'אלול' ללמוד מוסר פעמיים ביום, למרות חולשתו היה משרך רגליו כעשרים דקות קודם מנחה למקומו הקבוע, כדי לראות שהוא באמת למד מוסר ולא רק השתדל.

משנת הלכה

לקח טוב מפרשת השבוע

לב מלכים ושרים ביד ה'

הרמב"ן (סוף פרשת בא), וכאילו אין חלילה מנהיג לבירה. לדאבונו גם התקשורת החרדית, לוקה בזה.

חובתנו לזכור תמיד את דברי הרמב"ן (שם): "שאינו לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים, ואין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו ואם יעבור עבירות יכריתנו עונשו, **הכל בגזירת עליון**".

אמנם הקב"ה מנהיג את העולם, באופן של סיבה ומסובב. אך אסור לנו לשכות, שאת הסיבות יוצר הקב"ה, כדי להביא לתוצאות שהוא חפץ בהם. קל וחומר כאשר מדובר בנשיאים ומנהיגים אשר להחלטותיהם ישנה השפעה על גורלם של רבים. הרי ביחס אליהם ישנה הנהגה מיוחדת שליבם נתון ביד הקב"ה, וכל הגזירות שהם גוזרים, זה על פי מה שהיטה הקב"ה את ליבם.

אי לכך, יהיו דברי רבינו יונה נגד עינינו תמיד, "ומה' יבקש רחמים, ואליו יצפה וישא עיניו". כך גם מורים לנו גדולי הדור, בימים אלה להרבות בתפילות, "אולי יחוס עם עני ואביון אולי ירחם".

רבים, התקיימו בהם דברי המדרש: "בשר ודם שעולה למלוכה - לבו נתון ביד הקב"ה, זכה העולם, הקב"ה מטה לבו לגזירות טובות, נתחייב העולם, מטה לבו לגזירות רעות".

רבינו יונה מסיק מסקנה מעשית, מהידיעה שלב מלך ביד ה', ויש לדברים השלכות מעשיות לכל אחד מאתנו. כיון שלבו של המלך מסור בידו של הקב"ה, אם כן אין סיבה לירא מכעסו של המלך, אלא רק מהקב"ה. וזה לשונו בביאור הפסוק הנ"ל: "ומה' יבקש רחמים ואליו יצפה וישא עיניו, כי הוא המטה את לב המלך לכל אשר יחפוץ, כאשר יטה האדם פלגי מים לכל אשר יצטרך".

לאור דברים אלה, יש להתעורר לנקודה מעשית נוספת. אנו חיים בעולם שבו כל מהלך של מנהיג מדינה, זוכה לפרשנויות "מלומדות", המופצות (וגם מוצפות...) על ידי אמצעי התקשורת השונים. בהם מנתחים את המהלכים השונים, וקובעים מה הן הסיבות למהלך, וכן מה הן התוצאות הצפויות ממנו, סיכויי הצלחה או כשלון וכדומה. הדברים נאמרים בריש גלי, ויוצרים את הרושם כאילו הכל מתנהל על פי "מנהגו של עולם" כלשון

לצורך זה נחפרות תעלות, כדי להוביל את המים לשדות ולכרמים ולשאר המקומות הזקוקים למים. אם לא יעשו כן, המים יתפזרו ויגיעו למחוזות שאין בהם תועלת, ולא יהיו מים להשקות את השדות ולהרוות את בני האדם הצמאים.

הוא הדין לענין המלך. אם יהיה לב המלך נתון ברשות עצמו, הוא עלול להזיק לעולם באמצעות הכח הנתון בידו, לפיכך נטל הקב"ה מידו את הבחירה (יתכן שזה אמור רק לגבי הכרעות משמעותיות), ומטה את לבו לאפיקים נכונים ומועילים.

מתוך המציאות של ימינו ניתן להיווכח, שאנשי שלטון בעולם הרחב אשר נחשבו לפני עלייתם לשלטון לאוהדי היושבים בארץ ישראל, הפכו את עורם לאחר שנבחרו לנשיאים בארצם. וכן להיפך, אנשים שהיה חשש גדול מה יהיה יחסם כלפי העם היושב בציון, כאשר יעלו לשלטון, הפכו להיות ידידים גדולים לאחר שנבחרו לנשיאות, היו גם כאלה אשר הפכו את עורם, במהלך שנות כהונתם.

סוד הדבר הוא, הם לכשעצמם לא השתנו, אולם משנבחרו ועלו למעמד שיש להם בו השפעה על גורלם של

על פי המבואר בכתובים ובמדרשי חז"ל, אומר מרן המשגיח הגה"צ ר' דב יפה זצ"ל בספרו "לעבדך באמת", הואיל ומלך אינו אדם פרטי ולהחלטותיו עשויה להיות השפעה על גורלם של רבים הנתונים למרותו, לפיכך יש פעמים שבהן הקב"ה שולל ממנו את הבחירה החפשית, כדי למנוע ממנו את היכולת להזיק לאחרים.

מה יפים הם דברי שלמה המלך בענין זה, במשלי (כא): "פלגי מים לב מלך ביד ה', על כל אשר יחפוץ יטנו". ואמרו על זה במדרש: "מה מים הללו, כשאתה נותנם בכלי אתה מטה אותם אולם ככל צד שאתה רוצה, כך בשר ודם שעולה למלוכה - לבו נתון ביד הקב"ה. זכה העולם, הקב"ה מטה לבו לגזירות טובות, נתחייב העולם מטה לבו לגזירות רעות. וכל גזירה שיוצאה מפיו אינה יוצאה לכתחילה אלא מלפני הקב"ה, לכך נאמר 'על כל אשר יחפוץ יטנו'".

הדימוי בין "פלגי מים" לבין "לב מלך ביד ה'", ממחיש לדברי המלבי"ם את הרעיון החשוב שפסוק זה מביע. כאשר גולשים מי הגשמים או המים של השלגים שהפשירו, מראשי ההרים, הם מנוצלים על ידי בני האדם להשקיית השדות.

»»» המשך מעמ' א'

מהשני, זה דברים יפים וזה דברים רעים. ה. והתרגום מתרגם ויאללון גם על ויתרו וגם על מרגלים, ולכן יתכן שיש כאן ב' משמעויות.

ולכן אנחנו נלך במהלך שאלול זה טיול, זמן של נופש, בית הבראה.

ו. המשגיח זיע"א מביא בשם ר' חצק'ל שאלול זה ימי הבראה לנפש.

מה הפשט בזה?

הפשט הוא ככה, הרבה מאיתנו היו עכשיו בנופש, מתכננים את זה שנה שלימה, הדלק שמקבלים מזמן של הנופש נותן כח לכל השנה, וזה נכון צודק וחובה.

ז. נשאל אדם שנמצא באיזה צימר במושב ירוק בקצה הגליל הצפוני, אור פסגות באויר, והוא יושב עם המשפחה לארוחת בוקר, כל תענוגי העולם על השלחן, כריות שוגי עוגי קורנפלקס בארבעה טעמים, חלב שוקו מוקה וניל בננה, כל סוגי הגבינות שלכולי עלמא צריך לחכות 6 שעות עד אכילת בשר... כל המעדנים מונחים לפניו, תות רימון אגוז... כל שבעת המינים... והוא יושב לו עם הציצית על

לראשנו... גם הנשמה צריכה...

יא. יש באלול ענייני של הכנה ליום הדין... נכון... וזה תשובה... אבל יש את ענייני ה"דאציע" לנפש... לנשמה...

יב. היא צריכה קבלות נעימות שיתנו לה כח לכל השנה, היא צריכה לדעת שלפחות פעם בשנה יש איזה זמן שהיא "מתפנקת" על ברכת המזון במתינות, בלי לחץ ובלי להציץ בפלאפון כל 5 שניות...

היא צריכה להירגע ממרוץ החיים עם איזה שחרית שמגיעים אליו רבע שעה או לפחות 5 דקות לפני הזמן, ומתפללים בו בנחת...

נכון... זה לא יחזיק ולא יכול להחזיק כל השנה, זה כבר התפקיד של התשובה, אבל אין לזה קשר להבראה של הנפש, ואין סתירה כלל שבחונכה לא ישאר זכר לכל הקבלות...

שמעתי סיפור, אינני יודע אם הוא מאומת, שאחד קבל באזני החזו"א שאין הקבלות שלו מחזיקות מעמד אז אמר לו החזו"א וכי קל בעיניך להקפיד על דברים למשך חודש אחד???

ג. אז בואו ונפריד, אלול זה זמן כיף של נופש, של הקפדה על מצוות דווקא באופן

שאי אפשר כל השנה, כי זה הנופש שלנו, וחוף מזה יש עוד עבודה של תשובה, אבל זה לא סותר את הכיף של אלול, בואו נרשה לעצמינו לעשות דברים שאין ביכלתינו כל השנה...

יד. אמנם יש הוספה חשובה מאוד, הרי אם מישהו לא אוהב ספלינג, יש לו פחד גבהים, ויכריח את עצמו לעשות כן בבין הזמנים, אין לו בזה שום תועלת, ואדרבא הוא רק ישנא את הנופש...

טו. אז כ"ש ק"ו ב"ב של ק"ו שכל הפינ וקים לנשמה זה דברים שאדם יש לו כוחות לעשות אותם ויש לו יכולת להנות מהם, והיינו שאם אדם יחליט ל"רענן" את הנשמה שלו עם לימוד רצוף של 15 שעות רצוף זה לא אפשרי כי הוא לא שם, זה לא ירענן אותו, הגוף לא בנוי לזה...

טז. צריך לקחת את הדברים שאנחנו אוהבים לעשות, כל אחד לפי שורש נשמתו, רק שכל השנה אנחנו חוששים לעשות את זה כי לא נחזיק מעמד, אז באלול זה דווקא הזמן להתפנק על מה שאנחנו אוהבים לעשות, ונקבל מזה כח לכל השנה.

יזכנו הקב"ה לנצל הימים הנפלאים האלו.

ברכה על טלית שאולה • הרב עמנואל צדוק

נסתפק להו השער הציון.

הבה אף נמשיל את משלינו: באחד מבתי האבות המפורסמים בארץ, פיטר בעה"ב מספר עובדים. למחרת משפסף הוא את עיניו מתקשה להאמין כי אכן שבו אותם מפוטרים לעבודתם כבתחילה. מאי האי שואל אותם בעה"ב?! ותשובתם: אמנם נכון מפוטרים אנו אבל הרי לך כאן לא אחד ולא שניים מתנדבים - אף אנו מתנדבים! בעה"ב דחה בשתי ידיו את טענתם

ובד בבד הראה להם את הדרך החוצה, ובצדק: כי המתנדבים מעולם לא פוטרו, ואילו אתם פוטרם, ע"כ המשל המשעשע.

ועתה בין נבין את ספיקו של השער הציון לאמר: פטור נשים - ופטור עוסק במצווה רב המרחק ביניהם, דנשים אף שלא נתחייבו במ"ע שהזמן גרמא, אבל לא פוטרו, ולכן יכולות להתנדב ולברך על מצוות הללו, לא כן עוסק במצווה פוטר מכל המצוות האמורות בתורה ומאחר שפוטר שמא שוב אינו רשאי לברך - וזהו אכן ביאור ספיקו של שער הציון.

ועתה ניתנה ראש ונשובה לשאלה שבראשית דברינו, דלפי הביאור המקובל בשיטת ר"ת "דהוציונו" מתייחס לכלל ישראל - ולא אל המברך הרי ברירא לן דאין לברך על טלית שאולה, כיון שגם אחרים אינם מצווים במצווה זו, ועל כן אף לשיטת ר"ת יתעטף בטלית זו בשתיקה ללא ברכה.

ומבית מדרשו של ר"ת (ספר הישר) מציונו דרך שנייה לאמר: דאשה המברכת על מ"ע שהזמן גרמא יש בה ברכה לבטלה ממש, אלא כיון שכל איסור ברכה לבטלה אינו אלא מדרבנן (דלא כהרמב"ם) לא גזרו בזה כדי לעשות נחת רוח לנשים וברור דגם לפי סברה זו אין זה אלא בנשים במצוות שהן פטורות - אבל בטלית שאולה הוי ברכה לבטלה ממש, דבמצווה שאדם מחוייב בה אלא שבא לקיימה במה שאין בו חיוב למה יעשו לו נחת רוח ויתירו לו לברך ברכה לבטלה, והלא מוטל עליו לקיים מצווה זו כדת וכדין.

חשפתי בפניכם אך מעט מן המעט את אשר באמתחתי, ומשם בארה ישקו העדרים.

שהזמן גרמא, דכיון דהאנשים מברכים על מצוות הללו יכולות לומר "וציונו", לא כן העוסק במצווה דבאופן זה כלם פטורים, אין כאן מי שנצטווה ומש"ה

וציונו אינה על הציווי של המברך, אלא על הציווי הכללי של כלל ישראל.

ולאור הבנה זו מתבאר היטב ספיקו של שער הציון דרך כשאחרים חייבים בענין זה כגון הא דנשים מברכות במ"ע

משנת המעשה

מעשים נחמדים

שחר קמתי

בבוקר סליחות ראשונות בשעה 5:15, נא הגיעו בכדי שיהיה מנין".

הראשון עונה, "אשתדל" השני עונה "כן" והשלישי מציין שמחר ספציפית הוא לא יכול. מנסה לחייג למי שאני חושב שאפשר להתקשר בשעות כאלה ומגיע ל- 6 איש ש'ישתדלו' להגיע. כבר קרוב לחצות, אני מציין לעצמי שעשיתי מה שיכולתי ובע"ה הקב"ה יצרף מחשבה למעשה.

בבוקר אני "לוקח את הזמן" מניח שגם אם אגיע 5 דק' אפתח ראשון את בית הכנסת.

5:20 אני מגיע לבית הכנסת ולהפתעתי בית הכנסת מלא! 15 איש רובם בכלל אשכנזים מחכים רק לי בכדי להתחיל.

"קמתי באשמורת לבקש על עוונתי", המנגינה והמילים נוגעים בלב עד כדי דמעות, 15 בנים של הקב"ה הגיעו לבקש סליחה בשעה 5:15 בבוקר.

בחודש אלול לא היינו צריכים לחפש מנין, היה ב"ה מנין גדול מידי יום לסליחות ולשחרית שאחרי, בשנה שעברה זכינו גם כן לסליחות, והשנה...

בע"ה נזכה גם כן.

בשבת האחרונה בסעודה שלישית בבית הכנסת אני מספר את הסיפור, ואותו יהודי שכבר ב"ה זכה להתקרב לקב"ה, מתחיל לדמוע - ואומר ספק לו ספק לציבור כולו, 'אולי בגלל זה זכיתי להתקרב לקב"ה'.

הנה לכם סיפור שהגיע לשולחן המערכת, מאת רב באחד מיישובי הצפון, הרי הוא לכם כלשון בעל המעשה:

השעה 22:00 אני חוזר משיעור בבית הכנסת ולפתע אני מקבל טלפון, על הקו מזדהה יהודי חילוני שמתפרנס מחילולי שבת בתחום הכדורגל ועל פי שם משפחתו אני גם יודע שהוא נמנה מעדות אשכנז.

'הרב', הוא פותח, "מחר סליחות ראשונות יש סליחות בבית הכנסת?" ואני שכל בוקר מגרד את העשירי למנין מתחיל להרהר ביני לבין עצמי, הרי אפילו בעשרת ימי תשובה עם כל המאמצים אין כאן מנין לסליחות אז מחר? בקושי מנין ל'שחרית' אנתנו מגרדים מנין אז 'סליחות'?

אבל מחשבה אחרת קטעה את הרהורי הפסימיים: "יהודי שואל אם יש מנין סליחות ואני יגיד לו, 'לא?!' וכלי לחשוב יותר מידי עניתי לו 'בוודאי שיש מנין!' 'באיזו שעה' - הוא שואל, ואני משיב "מחר ב: 05:15 סליחות".

'תודה רבה - הרב, נפגש - לילה טוב', אני מניח את הטלפון על השולחן ומתחיל לחשוב: מאיפה יהיה מנין, אנתנו סך הכל שניים. אבל מול עיני עומדת המשנה "לא עליך המלאכה ולא אתה בן חורין להבטל ממנה", אני ננער ממחשבותי ומתחיל להעביר הודעה טלפונית בין המתפללים: "חברים, מחר

הנה מקום הניחו לי להעלות שוב ושוב עלי גליון נועם מתיקונה של תורה, לפלס נתיב במעמקי הגיוניה, להעמיק חקר ביסוד הלכותיה, להאיר עיניים בסגולת אמריה, ולעטרה בציצים ופרחים.

שאלה: **מעשים שבכל יום**, פירחי כהונה העולים לדוכן ומברכים את עם ישראל באהבה, יבקשו לא אחת מן המתפללים את טליתם בהשאלה, ופעמים שבעל הטלית ימסור את טליתו בהשאלה בלבד, ונפשם של אותם בחורים בשאלתם - האם רשאים המה לברך על טלית זו כדרך שנשים מברכות על מ"ע שהזמן גרמא או שמא לא דמי?!

בטרם כל שיח אציגה נא בפני קוראי עונג מידע מרהיב ומתמיה ביותר, השער הציון בסימן רע"ה נסתפק "במשמר את המת" בליל ט"ו בניסן ובד בבד חפץ הוא לקיים גם מצוות אכילת מצה האם רשאי הוא לבר ברכת אכילת מצה - או שמא מאחר ופטור הוא ממצוות אכילת מצה מדין עוסק במצווה אם יברך תהא ברכתו לבטלה?

ובריר לן דספיקו של שער הציון אינו מצטמצם למקרה של "משמר את המת" בלבד, ספיקו הינו כללי ורחב בכל דין זה של עוסק במצווה פטור מן המצווה האם רשאי לברך על המצווה המשנית?

ומעתה נשובה ונתבונן, הלא ידוע לכל יושבי על מידין במה שנחלקו הרמב"ם ור"ת בדין ברכה על מ"ע שהזמן גרמא, דעת הרמב"ם נשים אינן יכולות לברך על מ"ע שהזמן גרמא ואם תברכנה ברכתן תהא לבטלה, וכן פסק השו"ע, **אולם ר"ת רוח אחרת עמו** לאמר: דנשים מברכות על כל מצוות עשה על אף שפטורות, וכך פסק הרמב"א.

ולאחר שהודיענו ה' את כל זאת אמאי נסתפק השער הציון: הלא ממה נפשך, אם לשיטת הרמב"ם הרי בודאי ולודאי אי אפשר לברך, ואי לשיטת ר"ת וסייעתו מאי שנא מנשים דמברכות על אף שפטורות ובפשטות רשאי לברך, ומאי מספקא ליה לשער הציון?

והנה שיגרת ההבנה בדעת ר"ת דמה שאשה יכולה לברך על מ"ע שהזמן גרמא הוא מפני דאף שלא נצטוותה ונתחייבה במצוות הללו אעפ"כ יכולה היא שתאמר "וציונו" משום שאחרים נצטוו, וכוננת

וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

מוקד שבת ברכסים לשירותכם - מרפאת סביון רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת: 18:00-20:00 | יום שבת: 08:00-12:00 | טל. 04-664-1025

